

AURAJOKI-OHJELMA 2014-2020

Aurajokisäätiö

TEEMAT JA TOIMENPITEET

Aurajokisäätiön hallitus teki vuonna 2011 aloitteen uuden Aurajoki-ohjelman työstämisestä. Työn tarkoituksena oli kirjata ylös Aurajoki-työn tavoitteita ja toimenpide-ehdotuksia ja tuottaa tietopaketti ja työkalu kaikille jokiasioiden parissa työskenteleville tahoille ja alueen asukkaille. Ohjelma on jatkoa ja päivitys vuonna 2002 ilmestyneelle Aurajoen kehittämisohjelmalle.

Varsinainen ohjelmatyöskentely aloitettiin tammikuussa 2013 ja se jatkui kevään 2013 mittaan ollen avointa kaikille kiinnostuneille.

Aurajokisäätiö järjesti jokaisessa jokivarren kunnassa ja kaupungissa asukasillat, joissa käytiin läpi Aurajoki-asioita eri näkökulmista ja mietittiin ideoita tulevalle yhteistyölle ja toiminnalle.

Ohjelmaa on työstetty myös eri teemojen pohjalta kootuissa työryhmissä ja Aurajokisäätiön hallituksessa. Aiheita ovat olleet muun muassa vesiensuojelu, virkistyskäyttö, kulttuuri, historia ja kulttuurimaisema, kalastus, ympäristökasvatus sekä maankäyttö ja asuminen.

Tavoitteena on tuottaa kokonaisvaltainen ohjelma, joka ottaa huomioon joen kehittämisen eri osa-alueet.

Uuden ohjelman työstämisessä oli tärkeää myös arvioida edellisen, kymmenen vuotta vanhan ohjelman tavoitteiden toteutumista ja kartoittaa muutoksia, joita jokialueen olosuhteissa oli tapahtunut.

Ohjelmatyön pohdintojen ja tupailtojen tuloksena kirjattiin yhteiset ajatukset ja ehdotukset eri toimialoilta joen hyväksi tehtäviksi toimenpiteiksi.

Tuleva Aurajoki-ohjelma on ajoitettu vuosiin 2014-2020, joka vastaa EU:n tulevaa ohjelmakautta ja useimpia eri paikallisten ja valtakunnallisten ohjelmien rytmitystä.

Aurajoki-ohjelmatyöhön voi tutustua Aurajokisäätiön nettisivuilla osoitteessa www.aurajoki.net. Tietoa ohjelmatyöstä saa myös säätiön toimistolta. Koko ohjelma taustamateriaaleineen julkaistaan aluksi verkkojulkaisuna.

Lämmin kiitos kaikille ohjelmatyössä tähän asti mukana olleille! Työ Aurajoen hyväksi jatkuu!

VESIENSUOJELU YMPÄRISTÖ

Veden laatu on tärkeintä Aurajoki-alueen hyvinvoinnissa. Tällä hetkellä jokivesi määritellään välttäväksi.

Joen hyvä ekologinen tila luo edellytyksiä joen muulle kehittämiselle ja käytölle.

Aurajoen veden laadulla on edelleenkin merkittävä vaikutus myös Saaristomeren kuormitukseen ja tilaan.

Aurajoen rooli Turun seudun raakavesilähteenä on muuttunut. Mitä muutos tuo tullessaan?

Joen valuma-alueesta 40 % on peltoa. Maatalouden vesiensuojelu on tärkeää ja sille pitää myös luoda edellytyksiä.

LISÄÄ TIETOA SEURANNALLA JA KARTOITUKSILLA

- Kokonaisvaltainen joen tilan arviointi: pääuomien lisäksi myös sivu-uomat otetaan tarkkailun ja toimenpiteiden kohteeksi
- Seurataan joen vedenlaatua säännöllisesti eri mittauspaikoista
- Seurataan ja tutkitaan Turun seudun vedenoton muutosten vaikutusta Aurajokeen
- Toteutetaan vedenlaadun riskikohteiden kartoitus
- Kattava kalasto- ja rapukartoitus

VESIENSUOJELU OSAKSI VIJELIJÄN ARKEA

- Edistetään kevennettyjen muokausmenetelmien ja suorakylvön käyttöönottoa maataloilla
- Pidättäydytään lannoittamasta korkean ravinnetilan peltoja
- Edistetään kosteikkojen, laskeutusaltaiden, säätösaloajituksen ja muiden tehokkaiden, valumavesien viipymään ja ravinteiden pidättymiseen vaikuttavien vesiensuojelutoimien toteuttamista
- Järjestetään erityistukineuvoja keväisin antamaan erityisympäristötukiin ja maatalouden vesiensuojelutoimenpiteisiin liittyvää tilakohtaista neuvontaa ja apua
- Tehostetaan lannan ja jätevesilietteen hyötykäyttöä

VESIENSUOJELUN APUNA PADOT JA JÄTEVESIEN KUNNOLLINEN KÄSITTELY

- Käynnistetään Aurajoen vesistöalueen osa-alueilla toteutettavia hydrologisia kunnostustoimia, kuten patoja, pienten patoaltaiden ketjuja sekä kosteikkoja
- Tutkitaan mahdollisuuksia tasata veden korkeuden vaihteluja esimerkiksi pohjapatojen avulla
- Seurataan kunnostustoimien vaikutusta veden tilaan ja huolehditaan patoaltaiden huollosta.
- Tehostetaan haja-asutusalueiden jätevesien ja hulevesien käsittelyä

VIRKISTYSKÄYTTÖ KALASTUS

Yläjuoksun järvettömillä alueilla Aurajoki sivujokineen on lähes ainoa veteen liittyvä virkistyskohde. Virkistäytyminen joen äärellä on hyväksi ihmiselle, mutta myös joelle: se lisää mielenkiintoa joen suojelua kohtaan.

Aurajoen kulttuurimaisema, rikas historia ja jokeen liittyvät virkistyskäyttömahdollisuudet ovat alueen vetoimatekijöitä, joita voidaan hyödyntää myös matkailussa.

ULKOILUA JOKIVARRESSA

- Ylläpidetään olemassa olevaa luontopolkuverkostoa
- Ylläpidetään olemassa olevaa melontareitistöä Riihikoskelta alajuoksulle
- Luodaan lisää mahdollisuuksia jokimelonnalle yläjuoksulla mm. tapahtumien ja kanoottivuokraustoiminnan kautta
- Keskitettyä tiedottamista virkistyskäytöstä Aurajoki-nettisivuilla
- Uusia ja uudelleen viritettyjä liikuntamahdollisuuksia: Aurajoki-pyöräily, -hiihto, -uinti yms.
- Virkistäytymispaikkoja jokivarteen: mahdollisuus onkia ja uida
- Uusia kulkureittejä: veneyhteyksiä ja hiihtoreittejä
- Virkistyskäytön edistäminen myös Maarian altaalla
- Matkailuyrittäjille yhteistä markkinointia
- Rakennetaan kalastuspaikka liikuntaesteisille
- Rakennetaan kalatie Savijoelle ja mahdollisesti myös muille nousuesteille, jokirapuistutuksia

ASUMINEN MAANKÄYTTÖ

Aurajokilaakso on historiallisesti kerroksinen monipuolinen asuinympäristö. Jokilaakson maankäytön suunnittelussa tulee huomioida ainutlaatuinen asuinseutu, kulttuuriarvot ja asukkaan näkökulma.

Kansallismaisema ei tarkoita maiseman museoimista, vaan vanhan kulttuurimaiseman huomioon ottamista uudisrakentamisessa.

KAAVOITUKSELLA AURAJOELLE ARVOA - JOKIVARREN ASUKKAAT MUKAAN SUUNNITTELUUN

- Yhtenäinen tarkastelu maankäytön suunnittelun ja olemassa olevan tilanteen osalta koko jokivarren alueelle
- Olemassa olevien maisemasuunnitelmien ja -selvitysten hyödyntäminen maankäytössä ja kaavoituksessa
- Edistetään asukasosallistumista Aurajoen kulttuurimaiseman hoitoa koskevassa suunnittelussa
- Tehostetaan viranomaistahojen ja asukkaiden yhteistyötä suunnittelutyössä, viranomaistahot mukaan tupailtoihin
- Edistetään ympäristönhoitoa sisältäviä kyläsuunnitelmia
- Aurajoen kaavoituksesta ja maankäytöstä vaivattomasti saataville tietoa esim. Aurajoen nettisivuilla
- Aurajokisäätiölle asiantuntijarooli tai tarvittaessa asiantuntijoiden välittäminen maankäytön ja kaavoituksen tarpeisiin
- Aurajoen huomioiminen myös laajemmassa suunnittelutyössä, esimerkiksi maakuntakaavassa ja maaseutuohjelmissa

KULTTUURI HISTORIA MAISEMA

Aurajokilaakso on nimetty yhdeksi Suomen kansallismaisemista ja jokea myötäilevä Vanha Tampereentie-Turuntie on nimetty Valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Aurajoen kulttuuriympäristö ja siihen liittyvät perinteet ovat siten merkittävä osa kansallista kulttuuriperintöä. Yhtä tärkeitä ne ovat kotipaikkana ja kotiseutuidentiteetin luojana.

Jokilaakso ja sen kulttuurikohteet ovat aarreaitta, josta voi loputtomiin ammentaa esihistoriaa ja historiaa.

Elävä maaseutu on kulttuurimaiseman säilymisen elinehto. Hoidetussa maisemassa näkyvät historian kerrokset ja luonnon monimuotoisuus.

KULTTUURIYMPÄRISTÖ TUTUKSI, VAALITAAN MAISEMAA

- Hyödynnetään ja päivitetään olemassa olevia maisemanhoidon suunnitelmia ja selvityksiä
  - Tuodaan esille ja hyödynnetään tuotettua karttapohjaista aineistoa Aurajoki-alueesta
  - Jatketaan työtä Aurajoen maisematien (Varkaantie) ja sen kohteiden tunnettuuden edistämiseksi.
  - Lisätään kulttuuriympäristöä koskevaa tiedotusta jokivarren asukkaille, järjestetään kulttuurikierroksia, kiertonäyttelyjä, kulttuuritapahtumia
-
- Edistetään kyläkohtaisten kulttuuriympäristösuunnitelmien tekemistä
  - Edistetään asukasosallistumista Aurajoen kulttuurimaisemaa koskevassa suunnittelussa ja hoitotoiminnassa
-
- Edistetään perinnemaisemakohteiden hoitoa suunnitelmallisella hoito- ja ennallistamistyöllä
  - Vaalitaan vanhaa rakennuskantaa ja suositaan kulttuurimaisemaan sopeutuvaa uudisrakentamista
  - Edistetään kulttuuritutkimusta koskevia hankkeita ja opinnäytteitä jokialueella, eri tutkimusnäkökulmia jokeen, esim. etnoarkeologinen
-
- Mitoitetaan hakkuut ja peltojen metsitykset maisemaan sopiviksi, etenkin jokilaaksoa reunustavilla selännealueilla ja lakimetsissä
  - Kiinnitetään huomiota maisemaa elävöittävien reunavyöhykkeiden, puuryhmien ja yksittäisten maisemapuiden hoitoon

YHTEISTYÖ TIEDOTTAMINEN

Aurajoki on yhteinen jokemme!

Aurajokea koskevalla aktiivisella tiedottamisella edistetään jokivarren asukkaiden tietoisuutta jokilaakson arvoista ja nostetaan näin kotiseudun arvostusta, mielenkiintoa joen suojelua kohtaan sekä edistetään jokialueen kehittämistä.

Lapset ja nuoret tekevät tulevaisuudessa ympäristövalintoja: siksi he ovat keskeinen kohderyhmä Aurajoen ympäristökasvatustyössä.

Eri toimijoiden välinen tiedottaminen lisää yhteistyötä ja vähentää päällekkäistä toimintaa.

Aurajokisäätiön rooli on välittää asiantuntemusta ja olla tiedonvälittäjänä ja apuna joen hyväksi tehtävässä työssä.

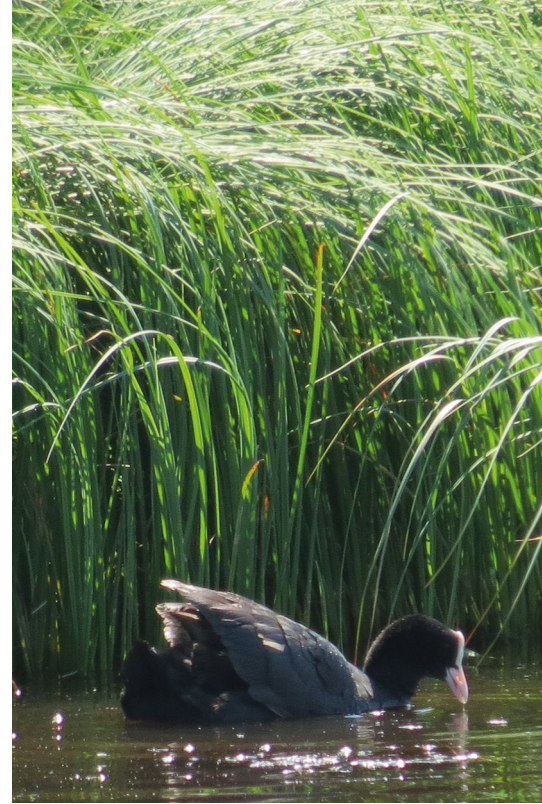

TIETOA KAIKKIEN SAATAVILLE

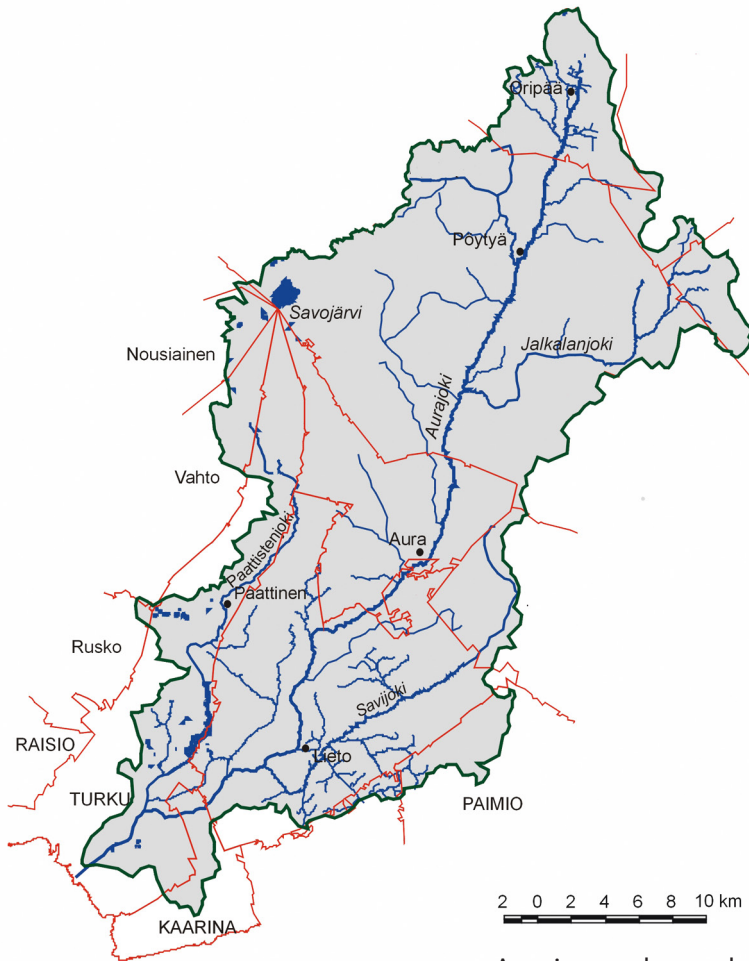
- Olemassa olevien Aurajokea koskevien suunnitelmien esille nostaminen
- Hankkeiden jälkiarviointi ja seuranta
- Aurajoki-nettisivuille kootaan keskitetysti jokivarren tietoa ja tapahtumia
- Otetaan huomioon eri kohderyhmät ja Aurajoen osa-alueet tiedottamisessa: kohdennettua tiedottamista esimerkiksi viranomaistahoille ja luottamushenkilöille, maataloustuottajille, yhdistyksille, asukkaille, kouluille ja päiväkotikäisille
- Luodaan kattava yhdistys- ja toimijarekisteri Aurajoki-tiedottamista varten

YHTEISTYÖLLÄ SAADAAN AIKAAN ENEMMÄN

- Kuntiin nimetään Aurajoki-yhteyshenkilöt
- Kehitetään talkootyötä mm. jokirantojen hoidossa ja kunnostuksissa: Aurajokisäätiö vastaa vakuutuksista ja lainaa työvälineitä
- Jokilaakson hyödyntäminen kouluopetuksessa: Museoiden yhteistyön kautta opetussuunnitelmat ja eri aikatasot koordinoidaan jokivarren kohteisiin
- Jokavuotinen Aurajoki-forum, seminaari oheistapahtumineen, jossa myös tilannekatsaus jokiasioihin

Kuvat:
Martti Komulainen
Johannes Lahti
Jukka Nyssönen
Sinikka Paulin
Viri Teppo-Pärnä
Aurajokisäätiö

**MITEN SINÄ VOISIT
OMALTA OSALTASI
OLLA MUKANA
AURAJOKI-TYÖSSÄ?**

Lisätietoja: Aurajoki-ohjelma 2014-2020
www.aurajoki.net

Aurajoki-ohjelmatyö oli osa Aurajokisäätiön Aurajoen alkulähteiltä Saaristomerelle -hanketta, joka sai tukea Varsinais-Suomen liiton maakunnan kehittämisrahastosta ja Saaristomeren Suojelurahastolta.

Aurajokisäätiö
Valkkimyllynkuja 2
20540 Turku

+358 40 5537 409
+358 44 5537 408

info@aurajoki.net
www.aurajoki.net